

KINO-FILM

Nr. 2.

Sf. 8171 JUUNI

1927.

Toimetus: Tallinn, Paldiski mnt. 28 k. 3. Talitus: Tallinn, Rataskaevu k. 4.

Aadress liht- ja rahakirjadele: Tallinn „Kino-Film“ Postkast nr. 40.

Tellimise hinnad: 1 a. peate postiga 525 mk., ½ a. peale 270 mk., ¼ a. peale 140 mk., ühe kuu peale 50 mk. Üksik nummer 25 marka.

SISU: 1) Eesti filmi väljavaated. 2) Filmid, millised ei sattu näitelinale. 3) Ramon Novarro. 4) Emil Janningsi elu Hollywoodis ehk tuhat marka päevas ei mitte millegi eest. 5) Kino-tähed ja nende austajad. 6) Mitmesugust. 7) Filminäitlejate aadressid. 8) Kirjavastused. 9) Kuulutused.

Eesti filmi väljavaated.

Kas on meil käesoleval ajal midagi suuremat eesti filmi alal oodata?

— Vist mitte.

Kuigi veel kõik rahamehed pole välja rännanud Austraalia, kuid eesti filmi jaoks puudub kapitaal.

Ka on senised äpardunud katsed rahamehed filmi loomisest äraehmatanud. Põhjus — senised eesti suurfilmid tehti juhuslike isikute poolt, „ersats“-asjatundjatega, ja pole ime siis, et film, mis oleks pidanud maksma sada tuhat, läks maksma poolmiljoni, ehk film, mis pidi kujutama Eesti ajalugu („Esimese öö õigus“) oma veneka poolt tehtud sisuga iga vähegi oma isamaa ajalugu tundva eestlase sülitama pani.

Kelle poolt küll midagi aktiivsemat loota tahaks, on „Estonia-Film“. Tal on ajakohane laboratoorium, täitsa kogenenud operaator hra Unt ja isegi kenake kapitaal, kui ma valesti ei mäleta, midagi poolteist miljoni paigal hea eesti filmi loomiseks.

Kuid miks ei nihku asi? Mis puudub veel?

Kas näitlejad?

Ei. Näitlejate puudusest küll rääkida ei võiks. Kuigi iga teatri näitleja, olgugi hea, ei kõlba filmi, on meil siiski küllalt neid, kes,

kui mitte kaugemal, siis meie endi juureski omale kuulsa nime teeks. Kaseiole Elly Pöder-Roht või Agathon Lüdig küllalt lootustandvad tähed seni veel loomata eesti kinoilmas? Ehk Kurnim... Kas temast ei saaks meie Herman Picha?

„Estonia-Filmi“ osanikkude äldkoosolekul toonitati, et ei olevat lavastamiseks kohast käsikirja!..

Avaldagu ainult soovi ja lubatagu väärilist tasu. Ei või ju saada kolme tuhande marga eest kuigi kaalutud käsikirja (nagu omal ajal „Estonia-Filmi“ poolt Hans Lauterile „Ristikivi“ eest makstud.)

Tõsi, käsikiri võib ka olla kokkuseatud asjatundmatalt, kui ta aga hea idee, hea oma tegevustiku poolest. Näitejuhi käes sünnib ta uuesti... Kuid...

Vaat', siin on küll üks suurimaist takistust. Filmi näitejuhte meil küll ei ole

Sascha Gura ja Verner Krauss filmis „Surmatants“.

Pariisi valmisriiete kauplus

Väike Pärnu maantee nr. 36.
(Tõnismäe nurgal).

Soovitab igaks hooajaks meesterahva valmisriideid suures väljavalikus. Võetakse vastu tellimisi meeste- ja naisterahva riiete peale. Äris saadaval paremad kodu- ja väljamaa riided.

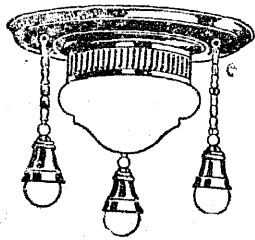
Töö headuse eest täielik vastutus.

Kõige austusega **P. Pöder.**

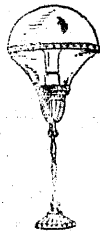
Viimased uudised
leiate
kübaraärist

M-me Irène

Pikk tän. 7
Tallinn.

Müük osamaksuga
soodsatel maksu-
tingimustel.

A.-S. DROMMETER & Ko.

Lai tän. nr. 5, Tallinnas.

Suur valik elektrimatruure.

Elektrivalgustuse ja -jõu sisseseeded valmistatakse korralikult, ruttu ja odavalt.

Naisterahva valmisriiete äri

J. SAAR

on Estonia alt ületoodud

==== Vana Posti tän. № 8. ====

Elegantsed viimaste Pariisi modellide järgi valmistud daamide kleidid, pluused, kuued ja pesu alati suures valikus, VALMIS ja TELLIMISTE JÄRGI.

Järelmaks võimaldud kõigile.

Teaatri lavastaja selleks kõlvata ei taha. Juba selle poolest, et filmi pildistus teatri lavastusest põhjalikult lahku läheb.

Juba sündinud tarka juhti ei saja aga meile taevast kunagi kaela. On vaja harjutada, harjuda.

Ja, võib olla, ei puudu meie hulgas ka rahuloldavad filmi pildistamisjuhid. . . Vaja ainult korraldada ka neile võistlus.

Siis ei saa mitte mööda minna nurisemata sellest loidusest, mis avaldub hoolimatuses eesti filmi vastu Toompealt.

Ei mingit tõuet selle edendamiseks!

Ja meil ei lähe ju midagi ilma tagant tõukamata.

See eesti filmi tagant tõukamine seisaks selles, kui väljaantaks määrus, et iga kino eeskava peaks sisaldama vähemalt ühe Eestis valmistatud filmi. Ja et seda sunduslikku numbrit koomiliseks ei tehtaks, tuleks kindlaks määrata ka metraashi alammäär eriti vaatepildi, eriti kroonika ja eriti naljapildi kohta. Sest muidu laseb mõni kinodirektor oma kino programmis kolme meetrilisi eesti filme jooksta nii, nagu nüüd näitelavadel umbvenelastel eesti laule laulda lastakse.

Ja siis — ka kultuurkapitaal sõõratagu oma nisast filmile.

Üks hea asi oleks siis veel selles, et kui ülevalt poolt hakataks rohkem tähelepanu pöörama filmile, et siis kaoks ka see praht

filmide sissevedu. Kas meil läheb vähe raha mõttetute „dshungli piltide“ ja „pööraste ameerika naljade“ eest väljamaale?

Nõukogude Wene „Soomusristleja Potjomkin“ keelati ära, aga juutide, balti sakslaste ja kadakate tempel „Gloria Palace“ tirib siia okupatsiooni aegade heaks meeldetuletuseks „Soomusristleja Hesseni.“ Selles ei ole küll sarnast sihilikkust, kui „Potjomkinis,“ kuid see Saksa imperialismiga uhkastamine on niisama ilus ja armas, kui vagajutt sellest, et eestlaste põli just mõisa orjuse ajal hea oli.

Eesti maa on kehv maa. Ja kui elu nii edasi läheb, kui seni, siis jääb ta veel kehvemeks.

Eestis ei ole raha ja ei tohiks ka seda olla igasuguse väljast sisseveetava filmirämpsu peale! Olgu, et sisse veetaks ainult suuri väärtuslikke pilte, olgu draamasi ehk naljamänge, kuid väikseid teeksime ise.

Ja siin pööraksime jälle silmad eestkätt „Estonia-filmi“ poole.

Teatavasti on üks direktoritest, nimelt hra Parikas väga energiline ja arusaav inimene, kuid see kõik ei ole, kahjuks, mitte üksi tema teha! . . Ja mis te ütlete, kui teistel direktoritel on, näiliselt, filmi vastu niisama palju huvi, kui kassil suitsetamise vastu?!

Loodame siiski. . .

Filmid, millised ei sattu näitelinale.

Ühes tuntuimas Berliini filmiühingus ainult ühe, 1926 aasta jooksul tunnistati kõlbmatuteks 10.000 filmkäsikirja, millised tagasi lükati.

Kes kirjutavad niisuguseid? ehk, õigem, kes niisuguseid aga ei kirjuta! Gümnaasiumi vanemate klasside õppurid, kes unistavad muinasjutulisest tulevikust, noored neiud, kes tahaksid linal näha oma esimest armulugu, elatanud ametnik, kes huvitub kultuur-probleemidest, tööline ja õpetlane — kõik nad peavad endid kohasteks kinonäidendi loojateks.

Kuid siiski ei ole raske sellaseid autoreid jagada kahte gruppi: suurte linnade elanikke ja provintslasi. Esimesed armastavad sensatsioon-filme. Nende draamad algavad tingimata kas krematooriumis, mõnes kahtlases kõrtsis või lahkamise ruumis. Nende töödeis saab terve hunik surnuid, tulevad ette kõiksugu võimatud kuriteod ja jubedused. See kõik on kirjutatud suure punkti-pealsuse ja asjalikkusega. Küla ja üldse

provintsi elanikkude filmid on hoopis ise tüüpi. Nad algavad looduse kujutamisega ja nendes jutustatakse mingisugusest sentimentaalsest romantilisest juhtumisest. Enam osa filmkäsikirju on reaktsioon mõne kinodraama järele, milline eriti vaimustas autori. Tundelik inimene läheb kinost koju erutult, haarab sule ja hommikuks on draama valmis.

Erilise koha omavad stsenaarid, millised kirjutatud üliõpilaste poolt. Kuigi nad maldavamal enamusil juhtumisi osutuvad lavastamiseks kõlbmatuteks, siiski tuleb neis ette huvitavaid kohti, millised siis ka filmiühingu poolt omandatakse.

Paljud, otsustades kirjutada stsenaari, küsivad selle üle enne filmiühingult järele. Seal on isa, kes mõningaid aastaid oma tütre arenemist jälginud ja otsustanud filmi kaudu laiemaid ringe tutvustada oma tütre võimistega. Seal on kohakaotanud tisser, kes kuulnud, et stsenaari kirjutamise eest võib saada suure summa raha. Paljud õn-

netuid näevad oma absoluutselt kõlbmatais filmkäsikirjes ka kergeusklikult oma viimast pääseteed.

Tihti soovivad autorid ise oma filmes mängida peaosi ehk avaldavad, kui palju nad tahavad saada tasu. Kuid paljud pakuvad oma tööd ka tasuta, ja, nagu on selgunud, ei ole nende stsenaarid just mitte need kõige halvemaist.

Käsikirjad vaadatakse läbi nõnda nimeetatud „koduste lugejate“ poolt, kes on kas nälgijäänud õpetlased või kirjanikud, kes vähese tasu eest loevad läbi iga käsikirja ja märgivad lühidalt ära selle kõlblikkuse astme. Siis läheb käsikiri filmühingu draamatilisse osakonda, kust siis, kui see tunnistatud kõlbmataks, kohe autorile tagasi saadetak. Viivitada ei või, sest ei ole juhtunud mitte ainult kord, kus autorid, nähes mõnd filmi, milles mõni episood oli

enam vähem sarnane nende käsikirjas kirjeldud seisukorrale, süüdistasid filmühingut varguses ja algasid protsessi.

Kuid miks osutuvad siis enamus stsenaaridest lavastamiseks kõlbmatuteks? Pealiskaudne vaatleja, kes vaimustub istudes kinos ja siis ise istub kirjutama stsenaari, ei aima absoluutselt kinonäidendi loomisraskusi. Näitelava draamaturgil on ses suhtes parem. Temal ei tule ainult leppida hea näidendi ettekande muljetega. Ta võib osta raamatuid ja tähelpanelikult uurida draama loomingu klassikuid. Kui hakatakse trükkima filmstsenaare, autorid näevad neile tarvilikke eeskujusi, taipavad nad, milles seisab nende käsikirjade kõlbmatuse saladus, nad hakkavad juba palju enam teadlikumalt arvustama endi töid ja nende arv tingimata kahaneb.

Ramon Novarro.

„Selles kuldses poisus on kõik, mis vaja hiilgavaks kino karjääriks: temperament, iludus, tarkus, lõpmata fantaasia, energia . . .“

Nii ütles 1922. aastal Ramon Novarro kohta kuulus kino näitejuht Rex Ingram. Ja lisas prohvellikult:

„See poisu jõuab kaugale, väga kaugale!“
Ingrami suu läbi rääkis tõde. Viimasil aastal läheb see „kuldne poisu“ oma kuulsusele niisuguse iseteadliku kiirusega, et tema kuulsuse hiilges, näib, kahvatub varsti sellase kinolemmiku nimi, kui Rudolf Valentino. „Ben Huri“ üleilmne edu on selleks kõige parem tõendus.

Novarro päritolu üle, tema elu kohta enne Hollywoodi liigub kõiksugu kuulujutte suust suhu. Vaimustatud „novarralased“ (eriti õrnem sugu) muudavad ta kord Korsika röövliks, kord veavad teda, viiul käes, mööda Itaalia külakesi, kord sunnivad teda kaevama kuldaandvat maad Lõuna-Ameerika kaljudes. Neis „kuulujuttetes“ on palju, pehmelt öeldud, liigset . . .

„Kuldne poisu“ kannab vana Hispaania-Mexiko nime — Samanjago. Tema vana-vanaisa oli esimeseks Hispaania kolonistiks Mexikos. Ema poolt voolab Ramoni soontes Greeka veri. Vanul heal ajal võtsid Novarro esiisad vahete vahel väga ägedasti osa Mexiko revolutsioonidest, mis juba vanast ajast seal maal nagu iseäraliseks „vabaks elukutseks“ saanud.

Novarro filmidest vaatab meile otsa ilus, veel väga noor nägu. Näib — tõepoolest, „poisu“. Kaksikümme kaks, kaksikümme kolm aastat, mitte enam. Tõeliselt on aga Ramonil „juba“ 28 aastat. Ilmavalgust nägi ta 6. veebruaril 1899. aastal väikeses Mexiko linnakeses Durango perekonnas, kes uhkustas oma põlise doktori aadeliga.

Puuduses, peaaegu nälgimises, möödusid Ramoni lapsepõlve aastad. Doktoril oli neliteiskümme last. Ainukeseks rõõmuks Samanjago lastele oli nukuteater. Selle teatri direktoriks, näidendite autoriks, dekoraatoriks, kassapidajaks ja „esimeseks armastajaks“ oli ikka ja alati väike Ramon. Tema õmbles ka nukude kostüümid, arvates, et õed ei tee seda „küllalt kunstimaitseliselt“ . . .

Pärast järjekordset revolutsiooni Mexikos, kus doktor oli sunnitud põgenema oma kodulinnast, saadi Ramoni kuidagi toppi jesuiitidest juhatavasse kooli. Usklik tunne oli Samanjago perekonnas alati suur olnud, kuid koolisid viisid selle Ramoni juures fanatismi. Ramon hakkas end ettevalmistama vaimuliku kutse vastu ja rääkis uhkusega seltsimeestele, et kolm tema õde on läinud kloostris nonnadeks ja järeljäänud kaks hakanud halastajajaks õdedeks jesuiidi hospitalis.

Vaimuliku elu unistused paistsid kumma-

listena elava ja lõbusa poisikese kohta. Juba lapsest saadik joobus ta muusikast ja mängis väga hästi klaveril. Juba varakult avaldus tema suur, ilusa täänbriga hääl. Ramon oskas juba lapsest saadik mitu keelt ja oli kirglikeks tantsijaks seltskondlistel pidudel.

Ja ikkagi oleks „suur tumm“ ilma jäänud Ramonist, kui oma suurest näitlejast, poleks mitte . . . Poleks mitte linna, kus õppis Samanijago juhtumisi tulnud Karuso ja Geraldin Farrar.

Karuso ja Farrari kontserdid sünnitasid tormi Ramoni hinges. Kuulsuse auhnus painas noort poolmunka. Võttes ühte kätte moonakotikese ja teisse noorema venna kae, põgenes kuueteistkümne aastane Ramon koolist ja läks öösel üle piiri Ühisriikidesse.

Stockholmis leiti iseäranis huvitav Ramon Novarro kiri, milles ta südamliku lihtsuse ja otsekohesusega jutustab, kuidas „sattunud ta sellele eluteele“.

— Suure vaevaga jõudsin ma Los-Angelesi. Siis ei tulnud mul mõttessegi kino, ma unistasin laulja elukutsest. Kuid kuidas pääsed sa, kuueteistkümne aastane poeike, näitelavale?

Linnas elas minu onu, kelle juure meie siis vennaga ka läksime. Vastu võeti meid äärmiselt mittedõbralikult. Meie isegi kartsimise, et meid Mexikosse tagasi saadetakse. Pidime ka onu juurest jalga laskma . . .

Ja siis algas kibe võitlus olemasolemise eest. Õnneks oskasin ma kaunis kenasti tantsida ja klaveril mängida. Varsti asutasin ma muusika kooli. Tõsi, see oli veidi julge; tõsi ka see, et mitmed õpilased olid oma õpetajast vanemad, kuid õpilasi mul siiski oli nii, et ots otsaga kokku tuli.

Siis sain ma „tantsu instruktori“ koha ühte restoraani — sinnasamasse, kus sesamas ametis mõned aastad enne seda oli olnud Rudolfo Valentino. Igal õhtul ma, kui tähtis poisu, komandeerisin jalgade väge. Vahel kutsuti mind ka filmi statistina. Esimest korda teenisin ma „suurt tumma“ avantüürlises pildis „Neli ratsanikku“ — tantsisin kõrtsis, mis oli tehtud „Pariisi moodi“.

See oli kõik, muidugi, nii vähesel määdul ja andis vähe raha. Oige tihti mina ja mu vend olime hirmul homse päeva eest. Ja korraga täitsa ootamata näitejuht Ferdinand Irle, kes mind restoraanis tähele pannud, kutsus mind suurde filmi peaosale. Seal tuli mul läbi teha suur töö. Ma ei mänginud ainult tüki kangelast, vaid ka juhatasin tantse ja tantsisin ise. Ka kostüümide esiküüsid selle filmi jaoks joonistasin mina.

Tamara Beck

Rahvamaja „Grand Marina“ direktress ja revüüde lavastaja. Juhatab omanimelist ballettstudiot, kes ka revüüde tantsupersonaali moodustab. Vokalnumbrikena on Tamara Beck oma revüüdes esitanud ainult venelasi, väljaarvatud lavastuses „Tsirkus“ klounid Max ja Lex. — Eduga on esinenud Tamara Beck oma revüüdega ka Riias.

Pärast seda filmi oli mul juhuse kohata Rex Ingrami. Tema pakkus mulle kohe peaosale „Mustades orhideedes“. See oli minu esimene „lahingu ristimine“. Ma olin suures ärevuses. Sest esimest korda hiilgas minu kõrval „täht“ Barbara la Marr.

Läbi vändates „Musti orhideesi“, sõitis Ingram New-Yorki, et oma kompanii „Metro-Goldwyni“ direktoritega läbi rääkida ja viis minu enesega ühes. Selle sõidu tagajärg oli nii hiilgav, et rõõmu palavik minust hulgal ajal ei lahkunud.

Mulle näis, nagu oleks see kõik unes. Üks kompanii direktoritest Marcus Leve ulatas mulle mingisuguse paberi ja küsis, kas ma ei tahaks sellele allakirjutada. See paber oli kontraht viie aasta peale. Mitte märgates kontrahis palga summat, küsisin ma kohmetult, et kui palju pakub mulle „Metro-Goldwyn“ ja mõtlesin ise, et hea oleks, kui annaks viissada dollari.

„Neli tuhat dollari nädalas. Enam esialgu ei või.“

Ma pidin peaaegu toolilt maha kukkuma. Ma ei uskunud oma kõrvu. Välgukiirusel kihutasid mööda vaimusilma eest nälgimisaastad. Tulid meelde isa, ema, õed ja vennad, keda ammugi oleks tahtnud aidata.

Kontrahi kirjutasin alla alles viie minuti pärast — kuni seni väga värises käsi.

*

Nimi „Samanjago“ näis ameeriklastele liiga raskena. Ramon vahetas selle Ingrami soovitusel „Novarro“ vastu ümber. Üks teise järele valmisid pildid selle „kuldse poisuga.“ Nii „Scaramouche,“ mis hiigla kõmu sünnitas, siis „Beduiinlane,“ mille pildistamistele Ramon pidi sõitma Alshiiri.

Afrikast sõitis Novarro Rooma, kus teda paavst kui tõsist katoliiklast vastu võttis. Ja parajasti, kui Novarro oli ära sõitmas Hollywoodi palestiinasse, pakkus talle näitejuht Fred Niblo peaosa „Ben Huris“.

See osa oli küll esialgu stsenaari kirjutajanna Yuna Mathise poolt määratud näitlejale Georg Valschile, kuid juba esimesed proovid näitasid, et Valsch selle raske osaga hakkama ei saa. Peale mõningate puht näitelavaliste puuduste ja mitte sugugi rahuldava kuju, on Valsch ka paha kutsar. Temal ei jatkunud jõudu ja oskust käes hoida pööraselt kihutavaid „Ben Huri“ hobuseid. Ramon aga juba lapsest saadik suur hobustaja.

Kaua aega vältas vaielus näitejuhi Niblo ja stsenaari autori vahel, mis lõppude lõpuks siiski viimase kasuks ei lõppenud. Valsch „sõideti“ Ameerikasse ja telegraafi teel

kutsuti Roomast kohale Ramon Novarro. Kino harrastajad teavad, millise täiuslikkusega, millise kartmatusega — sest mõningad episoodid ähvardasid artisti tõsiselt surmaga — mängis „Ben-Huri“ Hollywoodi „kuldne poisu“.

Novarro ande mitmekesisus lubab tal mängida osi iseloomulikult täiesti vastandisi. Nii kohe pärast vanaaegset „Ben Huri“ mängis Ramon ultra moderni heroid — apaschi, pildis „Pariisi sildade all.“ Film see on samuti tehtud sama näitejuht Fred Niblo ja tema ilusa abikaasa Enith Benneti kaastegevusel.

Viimasil päevil „väntab“ Novarro juba esimest oma, oma enese juhatusel filmi „Harilik inimene.“ See ei ole midagi muud, kui Guy de Monpassanti kuulus romaan „Kallis sõber.“

Kinematograafi paradiisist kuulduv ka veel midagi muud: väga võimalik, et Novarro täitsa maha jätab oma proovitud tee ja algab uut — ooperis. Kuulsuse aastatega on ka tema kõrge tenor võimsaks saanud. Asjatundjad ennustavad Ramonile sama nime, kui Karusol, kes vaimustanud teda nooruses.

Ja, võib olla, saabub ehk kord aeg, kus ka meie võime teda näha ja kuulda külalisena „Estoonia“ ooperis „Don Juanis“ või „Rigolettos.“

Emil Janningsi elu Hollywoodis.

Tuhat dollari päevas ei mitte millegi eest!

Eurooplaste kolonii Kalifornia filmi pealinnas kasvab päev päevaga, ja ei ole midagi imestamisväärast selles, kui „sajaprotsendilised“ ameeriklased — nii nimetavad endid ammu kaugemate sisserändurite järeltulijad — hakkavad rääkima Euroopa ülevõimust. Hollywood on sõna tõsiselt mõttes üleujutatud euroopa artistide ja näitejuhtide ning kino-autoritega. Nagu teada, viimaseks Hollywoodi „sensatsiooniks“ on Emil Jannings. Ligi kaks kuud tuli tal seal veeta seni, kuni leidis tema kohane ülesanne.

Taani kirjasaatja Henrik Helsen räägib palju huvitavat Emil Janningsi elust Vaikse ookeani rannikul.

Jannings asus ühte võõrastemaja „Ambassadori“ päralt oleva suvilasse, sai oma tuhat dollari päevas ja ootas. . . Kust leida

draamat, mis talle väärine? Terve Hollywood murdis pead, unistades leida ideed. Imelik linn! . . . Pääaegu kõik loevad seal ilukirjandust, kuid mitte oma lõbuks — nad otsivad romaanidest ja novellidest susheesi kinodraamide tarvis.

Sadanded inimesed jooksevad linna mööda oma „hiilgavate ideedega“, ja kõik kardavad neid inimesi nagu katkutõbiseid. Ekraani kuningad kas mõtleavad ise välja oma tulevaste lavastuste sisud või teevad selle ülesandeks nendele, kellele see erialaks. „Paramounti“ juures, kuhu kutsutud ka Emil Jannings, töötavad 45-es büroos 45 kirjanikku, kelle ülesandeks on leida huvitavaid aineid uute filmide jaoks. Ükski neist ei saa alla 500 dollari nädalas, mõned koguni ka üle 1000.

*

Kino

Grand-Marina

Pühade eeskava

'Must lind'

Peaosas

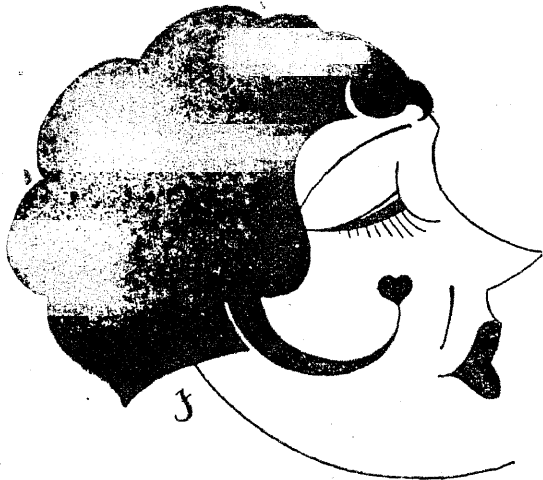
Lon Chaney.

Näitelaval

Suurepäraline divertissement

koosnev 10. numbrist.

Jenseni joonistus.

Gloria Swanson
(Marquise de la Falaise de la Coudraye).

Päevadest said nädalad ja nädalatest kuud, aga ikkagi ei leitud Janningsile midagi kohast. Berliinist ja Viinist telliti välja ikka uued ja uued stsenaaride autorid. Üks käsikiri teise järele läksid prakki. Viimaks, kui kõigist neist väljapraagitud ideedest loodi mingsugune näiliselt kõlbulik vini-grett, keeldus näitejuht Mauritz Stiller seda segu lavastamast. See heroiline shest mak-sis tal 30 tuhat dollari puhast, kuid ta meel-dis ameeriklastele, ja, tähendab, ei olnud kahjuks. Stiller üksildus uuesti oma „bun-galosse“ ja hakkas ootama. Ühel ilusal päeval ilmus ateljeesse Pola Negri ja tegi suurt tormi. Tema näitejuhiks taheti mää-rata Lothar Mendessi. Kuid Pola Negri kas mis tahes nõudis rootslast, kelle läbi ta saavutanud hiigla edu filmis „Võõraste-maja „Lemberg“. Ja administratsioon saatis Stilleri järele ning andis tema kätte ligema filmi lavastuse, mille peaosas Pola Negri. Selle filmi nimi on „Ülestunnistus“.

Samal ajal räägib Helsen — saab Jan-nings edasi oma töötause palka 1000 dollari päevas ja asub elama mööbleeritud suvilasse Hollywoodi bulvaaril. Tema „kaas-lased“ tulid temaga Euroopast kaasa: maja-valitseja hra König Berliinist — ameerikla-sed-sõbrad hüüavad teda mister King, — siis kõõgitüdruk ungarlanna Mariska, toa-tüdruk Hamburgist ja aednik Saksenist. Staabi hulka tuleb arvata ka tema sekre-tääri ja tõlki, endist Ungari rittmeisterit parun von Koziani, kelle abi Jannings tarvitab ainult ateljees. Eraelus täidab tõlgi aset proua Gussi Jannings ise. Janningsi abikaasa räägib vabalt inglise, prantsuse ja

itaalia keelt. Ta on Janningsi neljas naine. Kuid andekas näitleja räägib:

— Kui inimesed lahku lähevad, see ei tähenda veel, et nad muutuvad vaenlasteks. Ma jäin kõige paremasse vahekorda oma endiste naistega ja nad puutuvad tihtilugu kekku ka Gussiga.

Kuna abielupaar Lubitschite juures käi-vad koos kõik saksa kolonii liikmed, elab Janningsi abielupaar üksildaselt oma armas-tatud koduloomade keskel. Need on väike koerake, papagoi, kanaaarialind Sebastjan, kes teinud reisi üle ookeani, ja siis viimaks, kukk üheteistkümnne kanaga. Kuke nimeks pani Jannings Rode la Roque ja nelja suurt valget kana hüütakse Lya de Putti, Gloria Swanson, Greta Garbo ja Pola Negri. Vähe-mad pruunikad kanad kutsutakse statistideks.

Lõuna laual kuuleme, et kõõgitüdruk Mariska on oma koha üles ütelnud. Rek-laam on ta pea hoopis segi ajanud. Ta tunneb enese haavatuna, kui tema pilt ei ilmu ajakirjades vähemalt kord nädalas. Kuid proua Jannings teatab, et tal korda läinud saada viisat kõõgitüdrukule-sakslan-nale, kes teeninud nende juures Berliinis.

Viimaks, ühisel jõul õnnestas luua ko-hast stsenaari. Nimega „Inimene, kes unust-anud Jumala“. Selle sisu jutustab saksa-

Evi Saar-Konsa.

Esimene ja seni ainukene eesti kinolavade ja kaba-reede shansonett-lauljanna. Nelja aasta eest lavale astudes tõusis ta ruttu oma temperamentliku ja meel-diva ülesastumisega üle maa tuntuks publiku lemmi-kuks. Ja kui võrrelda Eestit Prantsusmaaga, siis võib teda pidada Eesti Mistinguettiks.

Kinoteater

„BI-BA-BO“

paremad filmid mis jooksevad lähemat ajal:

- 1) „**Armastuse nimel**“
Ricardo Cortez'iga.
- 2) „**Tantsijanna Mariposa**“
Pola Negriga.
- 3) „**Miljonite jahil**“
löökpilt.

Lähemal ajal ilmuvad trükist

kinokuulsuse

*Valentino armulood**Kino-Filmi kirjastusel.**Jaan Kirsipuu***TRÜKIKODA**

Tallinnas,

Rataskaevu t. 6

Rataskaevu t. 6

Valmistab kõiksugu trükitoide, ühe ja mitme värviga. Mitmekesine trükitähtede valik.

Hinnad võistluseta.

inglis kassapidajast, kes korraga äkki ära kaob, näiliselt omandades raha. Tema perekond arvab, et ta surnud, ja kui ta kaua aja pärast tagasi tuleb, leiab ta eest oma enese haua.

Jannings on õnnelik, et pärast seitsmekümne päevast puhkust jälle töötada saab ja ei tunne sugugi kadedust filmis esineva kahe aastase „tähe“, uue Jackie üle, kes esimestes draama piltides saavutab hiigla edu.

Rätsepaäri Max Johanson

Tallinn, Lühikejalg nr. 6. :: Kõnetraat 30-89.

Käesolevaks hooajaks olen saanud Inglismaalt moodsais mustreis ja värves kõiksugu

ülrikonna- ja palituriideid.

Kõige austusega M. JOHANSON.

Kinotähed ja nende austajad.

Ekraani tähtedel ei ole õnneks antud, palgaks pantud kuulda käteplaksutusi, kuid on vaja mõelda, et see kirjade hulk, mis nad igapäev saavad posti teel, selle puuduse täiesti ära tasub. Ligi 60% kirjes palutakse anda autograafi, 50%—60% kirjes palutakse määrata kohtamisi, aga kõik ülejäänud kirjad sisaldavad laenu palveid. Kuid enamus kinonäitlejaist ei tahaks ära ütelda neist saadavaist kirjest — poolehoiu ja vaimustuse tunnistustest, omasugusest kuulsuse baromeetrist.

Iseäranis otsekohene on Konrad Veidt. Temal väga meeldib saada kirje tundmatuult inimestelt, kirje sisust hoolimata. Need kirjad on publiku tähelepanu avaldused, kes vaatavad vaikides tema filme, omast kohast kirjalised käteplaksud.

Minu pildid jooksevad kogu ilmas, ja vahel, kui ma öösel magan, on mul imelik mõelda, et inimesed teispoole ookeani samal silmapilgul vaatavad minu mängu. Kuid kinonäitleja ei kuule oma edu, näitleja kõrvale parimat muusikat, plaksutamist. Vaat, mis pärast ma armastan neid mõttetuid autograafi või pildi palveid. Kirjad, milles palutakse raha, pea kõik lähevad paberikorvi.

Harry Liedtke, selle vastu, ei avalda mingit tähelepanu igapäev saadavaile suurtele kirjade patsakaile. Eriline naissekretär vaatatakse selle kõik läbi, kuid siiski tuleb Liedtkel enesel aegajalt allakirjutada oma pilte, mida ta ka ohtes teeb. Oma austajannade kirje ei loe ta kunagi!

Henny Porten neljateistkümne aasta jooksul on juba küllalt harjunud saadavate kirjade hulgaga ja imestab, et tema ametvennad nende üle endid rõõmustavad. Erilist vastumeelt on talle kirjad, milles nurutakse abi, milles avaldub inimeste naiivsus, kes nõuavad näitlejanna „rikkusest“ oma osa.

— Oleks ma kapitalist, — räägib Henny Porten, — mul oleks õige kerge paigutada oma raha ettevõttesse. Keegi vanaeit tegi mulle hiljuti ettepaneku, et ma ostaks talle õmblusmasina. Selle eest oleks saanud ma ta naisterahvaste riiete tööstuse kaasomanikuks. Keegi kutsus mind osanikuks sini-rebaste pidamise farmi. Sest saadik, kui ma esinesin filmis „Lõnnamaa roosid“, kus ma kujutan enesest lõhnaõlide vabriku omanikku, saan ma järjekindlalt ettepanekuid osavõtta ärist nii saksa kui prantsuse parfumeeride poolt. Emad saavad mulle

Oma tütarde ja poegade näopilte, paludes et ma aitaks neid kinokarjäärile. Muidugi mõista, on iga ema veendunud oma lapse talendis.

Lya Mara, olles Tiroolis, juhtus nägema välja peal noort kunstnikku, kes maalis Madonnat tema näopildi järele. Vaadelda kunstnikku, kes ametis tema pildiga ja teda ennast tähele ei pannud, tundus talle naljakas ja lõbus.

Olga Tschehova, alistudes saatusele,

näitab kirjade hunikule, mis saabunud hommikul.

— Kõik selle pean ma läbi vaatama nii vähe aega kui mul ka ei ole! Kui vahest ei leiduks väärt inimeste kirje, keda vaja virgutada, ma jätaks kogu selle kuhja lahti tegemata. Kuid meie kinonäitlejannad ei või lubada omale seda uhkust, et jääme ükskõikseteks, ka meie peame tundma oma publiku poolehoidu, kelle kätteplaginat me ei kuule.

Mitmesugust.

Hollywoodis sünnitab kõmu uus lavastus, mille kallal töötab praegu Griffith ühes Douglas Fairbanksi ja Mary Pickfordiga. Kui mitta lugeda Nõukogude Venes tehtud filmi „Mary Pickfordi musu“, esineb see kuulus paar esimest korda koos pildis „Kapten Kavalier“.

Pildi sisu — Kalifornia koloniseerimise esimesilt aastailt.

* * *

Chaplin pööras tagasi Ameerikasse, et lõpetada oma lavastust „Tsirkus“ ja ise kirjutab pildikohase muusika. Ankeedi järele on Chaplini „Kullapalavik“ hooaja kõige paremaks pildiks tunnistatud.

* * *

Kiiresti lõovad särama ja kustuvad Hollywoodi filmi taevas uued tähed. Nii Lya de Putti, kes sinna kõrgele pääsis on nüüd teisele kohale pidanud laskuma ja „kaasa kargama“ uuele särama hakanud tähele Grete Nissenile, endisele Pat ja Patachoni kaaslanale. Tema jaoks lavastatakse pilt „Liisa — tantsijanna“.

* * *

Kolmandaks Ameerika pildiks Janninsiga on film, mis kirjutab ühe neegrisuguharu pealiku kokkupuutumist euroopa kultuuriga. Tagajärjeks on konflikt ja tagasipööramine isaisade viisi juure. Käsikiri ja lavastus Sternbergi poolt.

* * *

Hiljuti avati Brüsselis kino-ülikool. Avamise pidul viibisid tähtsamad Belgia kasvatastestadlased ja kino-ilma esitajad. Ülikool asutati kultuur-filmide propageerimiseks ja kroonika filmide produtseerimiseks.

* * *

Ka firma „Paramount“ hakkab kroonikat välja laskma. Kroonika osakonna peajuhatajaks on määratud E. Kogen, keda sellel alal kõige paremaks eriteadlaseks peetakse — kolmteistkümmend aastat järgi mööda juhatas ta enne ilmasõda meie kinodes nii populaarse „Pathe shurnaali“ väljalaskmist.

* * *

Brüsseli katoliku ülikooli üliõpilased astusid välja protesti demonstratsiooniga saksa kultuur-filmi „Tee jõule ja ilule“ vastu.

* * *

Nõukogude Vene „Sowkino“ ühes arhitektuur ühinguga on välja kuulutanud kinovabriku ehitusprojektide võistluse.

Eriline planeerimis-komisjon on vabriku asukohaks väljamõõtnud Potöölinis (Vorobjoovi mägedes) 13 dessatiini. Määrust peab aga veel kinnitama Mossoveti juhatus.

Määratud territooriumile ehitatakse vabrik, vabriku juhatuse hoone, unformer-eeljaam, töökojad, gaarashid ja klubi. Võistlusel on auhindeks: 5000, 3000, 2000, 1500 ja 1000 rbl. jne. Projektide sisseandmise ajaks on kolm kuud. Vabriku ehitamiseks on assigneeritud 4.800.000 rbl.

* * *

Gloria Swanson filmib praegu pildis „Surma pataljon,“ kus ta mängib naispataljoni juhi osa.

*

R. Poincaré andis oma nõusoleku filmi pildistamiseks, mis kujutab Jeanne d'Arci elu. Takistus seisab ainult selles, et kusa-gilt ei leita kohast d'Arci osa mängijannat.

*

Ameerikas kestab edasi nõudmine pseudo-vene stsenaaride järele. Sarnased käsi-

kirjad leiavad kohe ostjaid. Tihti ei vasta sarnaste filmide sisud tõsistele oludele, samuti nende nimed. Nii, näiteks „Film Daily“ teatab, et üks kuulsamatest ameerika stsenaaristest on lõpetanud suure psühholoogilise draama stsenaari Vene elust „Samovari helide saatel“.

Ka Wene oma emigrandid ei järele ameeriklastest maha ja isegi „kõrgema seltskonna daamid“ ei häbene kirjutamast stsenaare. Helene Isvolskaja, endise saadiku tütar on muinasloolise hinna eest maha müünud stsenaari Raspuutini elust „Pimedad valitsejad“. Raspuutini osa mängima kutsutakse Konrad Veidt.

Rahvusvaheline kino-kongress, mis pidi ära peetama Berliinis käesoleval aastal, on 1928 aasta peale edasi lükatud. Kõik organisatsiooni grupi komiteed jätkavad tööd ettevalmistamiseks, milliseid küsimusi kongressil arutusele võtta.

„Erapooletu“ otsus.

Ühest Berliini ajalehe väljaandjast räägitakse, et ta iga hommikul oma habemeajajalt oma lehe üle tema arvamist küsib ja seda kui „rahva häält“ südamesse võtab. Umbes samasel moel tahtis ka Ameerika kinokuulsus Mary Pickford oma pildi üle publiku otsekohest ja erapooletut arvamist teada saada. Niipea, kui tal üks värskel film valmis sai, kutsus ta oma majapersonaali oma suvila pildinäitamiskambrisse ja lasi neile filmi ettevõtta. Kahjuks oli aga ka see Hollywoodi publik oma erapooletuse kaotanud. Lühidalt avaldas Mary Pickfordi autojuht oma arvamist: „Loodusülesvõtted, peab ütlema on romantiliselt väga ilusad, aga käsikiri pole sugugi loogiline ja mängukäik küllalt hoogne; siis ei ole ka sisemised ülesvõtted tarviliselt teravad...“ — „Taevakene, kust on teil niisugune tarkus filmi alal?!“ katkestas teda Mary Pickford. — „Ma loen väga palju filmiarvustusi,“ vastas autojuht. . . Teinekord teda enam erapooletuks pealtvaatajaks ei kutsutud.

Filminäitlejate aadressid.

Abel Alfred, Berlin-Hellensee, Kurfürstendamm 74.
Adore Rene, Universal Studios, Universal City, California.

Asther Niels, Berlin, Bellevue Str. Hotel „Esplanade“.
Albertini Luciano, Berlin SW. Friedrichstr. 225 „Phöbus-Film“.
Andra Fern, Berlin-W. Hohenzollernstr. 17.
Annenkoff Barbara, Berlin, Kurfürstendamm 215.
Banky Vilma, De Mille Studios, Culver City, California.
Barthelmes Richard. Inspiration Pictures New-York, City, N. Y. 565 Fifth Ave.
Barrimore John, „Warner Bros, Studios“ 5842 Sunset Blvd. Hollywood, Cal.
Bassermann Felix, Berlin-Grünwald, Douglas Str. 30.
Beery Wallace, „Famous Players Studios“ 1520 Vine St. Hollywood, Cal.
Bennet Bell, Fox Studios, 1401 No. Western Ave, Hollywood, Cal.
Blue Monte, „Warner Bros. Studios“ 5842 Sunset Blvd. Hollywood, Cal.
V. Bolvary Helene, München Schaerstr. 210.
Brausewetter Hans, Westend, Poorstr. 77.
Brettel Colette, Berlin-Charl. Lietzenburgerstr. 15.
Brink Elga, Berlin Candystr. 20.
Bronson Betty, Famous Players Studios. 1520 Vine St. Hollywood, Cal.
Eritsch Willy, Berlin Windscheidestr. 4.
Fryland Alfons, Schmargendorf, Ruhlaer Str. 15.
Gaidarow Wladimir, Berlin, Kurfürstendamm 94/95, bei „Fiedler“.
Gibson Vivian, Berlin, Babelsbergerstr. 18.
Kastner Bruno, Berlin, Stromstr. 3.
Pavanelli Livio, Berlin, Kalkreuterstr. 16, bei „Speer“.
Verebes Ernst, Berlin, Barbarossastr. 36-a.
Harvey Lilian, Berlin-W. Düsseldorfstr. 47.
Vespermann Curt, Berlin-Charl. Clausewitzstr. 3.
Mattoni Andre, Berlin, Marburgerstr. 3.

„Mosshuchin on surnud, elagu Moskin!“

Niisuguse pealkirja all avaldab kirjutuse kuulsast Vene filminäitlejast Mosshuchinist prantsuse ajakiri „Mon Ciné“.

Selgus, et niipea kui Mosshuchin jõudis Nev-Jorki, ameeriklased leidsid, et tema nimi on eriti raske väljarääkida ning ristisid teda ümber Moskiniks.

Sunnitud kinoharrastaja.

— Mispärast teie nii sagedasti kinos käite?

— See on ainukene koht, kus näed naisterahvaid, kes küll avavad suu, kuid siiski ainustki häält ei tee. . . Ühesõnaga, ma puhkan naiste lobast.

Kirjavastused.

E. L e i t o Tartus. — Käskkirjad Ameerika filmitehastele tulevad saata ingliskeeles. Eesti keelega pole midagi peale hakata.

Ameerika filmisuurused ei teagi, mis see Eesti on ja kus ta asub. Filmitehaseid on Ameerikas palju. Suuremad: Metro-Goldwyn-Mayer, Famous players ehk „Paramount“, First National, Universaal, Fox j. t. Raske on aga eurooplasel, eriti eestlasel tabada ameeriklaste maitset. Wenemaal töötavad ka mõningad filmitehased. Kõige suurem neist on „Sovkino“, adr.:

T i l s, Tallinnas. — See, et ühes teisest filmilehes niipalju kirjavastuseid on, ei tunnista veel seda, et sel lehel haruldaselt suur lugejate hulk ja see elavas kirjavahtuses toimetusega. Need kirjavastused on lihtsalt Saksa filmajakirjadest mahatõlgitud ja neile välimus antud nagu elaks need küsijad Tallinnas, Haapsalus, Pärnus, Nõmmel või nõnda edasi. Ige tihti on sarnased vastused ka valed, nii näiteks kirjutad „Filmileht“ eksikombel, et Ramon Novarro sündinud 20. sept. 1899 a. — Saksamaal on ka filmi alal palju sarnast kirjandust, mille mingit alust pole. Enamiste on need rohked kirjavastused väljajäetud sullepeast.

Vastutav toimetaja H. SAAR.

Väljaandja A. ANNUS.

Ameerika pesumaja

Harju tänav 46.

(Rüülli nurgal 15. Kapsi maja).

Puhastab ülikonnad ja kleidid, siidi ja villased asjad.

Töö kiire ja korralik.

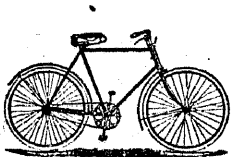
Hinnad odavad.

Üks katse tõendab.

≡≡≡ Odavate hindadega ostate ≡≡≡
TÜRGI DIIVANEID
ja RAUDVOODEID;
 ka tellimisi tiseritööde peale võetakse odavasti vastu
Suur Tartu mnt. 47-a mööblikauplus.

Estonia all nr. 10

*Kas kõik teavad, et kõige odavam ostukoht
on Estonia all nr. 10?*

Tähele panna!!!

Kes KAUBA HEADUSE peale rõhku
paneb, see ostab

LIER & ROSSBAUM'i

juures TALLINNAS, VIRU TÄN. Nr. 7.

ÕMBLUSMASINAD: „Mundlos-Original-Victoria“ perekonnale ja tööstusele.
Õmbluse ja tikkimise juhalus hinnata.

KUDUMISEMASINAD Glaes & Flenlje, Mülhausen, moodsate jakkide, riiete, suk-
kade jne. kudumiseks.

JALGRATTAD „Wanderer“, „Brennabor“, „Diamant“, ja „Raleigh“, uuemad
mudelid.

KIRJUTUSMASINAD „Continental“ ja „Kappel“, tehnika viimane sõna.

PALJUNDAMISE APARAADID „Opalograph“ ja „Schapirograph“,

NÕELAD, LAEVUKESED, ÕLI, JALGRATTA OSÄD ja kõik tarbeasjad ülalni-
metatud masinatele.

PARANDUSTÖÖKODA.

MÜÜK JÄRELMAKSUGA.

Õmblus- masinad

Naumann, Pfaff, Vesta
ja Gritzner

— need masinad on õigusega
kõige paremad maailmas, mis-
pärast iga ostja on väga rahul-
datud headuse, hinna kuuviisi
maksu ja maksuta ilutikanduse
õpetuse poolest.

Kudumis-masinad
Valter Gloriosa

— Mühlhausenist ja
Irmischer & Witte
Dresdenist. Väga kuulsad oma
hea töötamise ja kauaaegse vas-
tupidamise poolest.

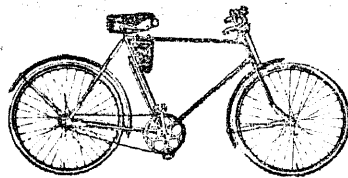
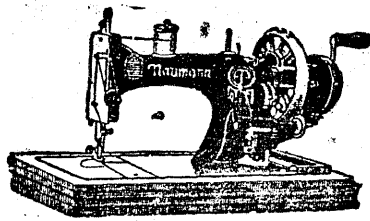
Koorelahutajad —
Westfalia

— kuulsad Eestis suur kui ka
väiketööstuses.

Peale selle

K & L

ja palju teisi.

Jalg- rattad

Inglis, Saksa ja Prantsuse vab-
rikutest, nagu:

**Juno, Naumann, Mars,
Möve, Elité.**

Need rattad on täielised
туру valitsejad Eestis.

Pikendatud raamid, tugev ja
nägus ehitus teevad neid meel-
divaks kõigile. — Headuse eest
täielik vastutus.

PEALADU

Kr. Saar & Ko.

Tallinn, Estonia
puiestee 27.

Kõnetraat 26-69.

Abikauplused; Tartus, Rakveres
ja Jõhvis.

Muusikariistade kauplus
Suur Tartu mnt. 25, Tallinn

J. LEMANN

soovib oma töökojast vastutu-
sega ning mõõdukate hindega viiu-
leid, gitarresid, mandoliineid, man-
doole, balalaikasid, löötsapille jne,
samuti igal ajal äris saadaval kõigi
muusikariistade osad. — Muusika-
riistade parandamine kiire ja korralik.

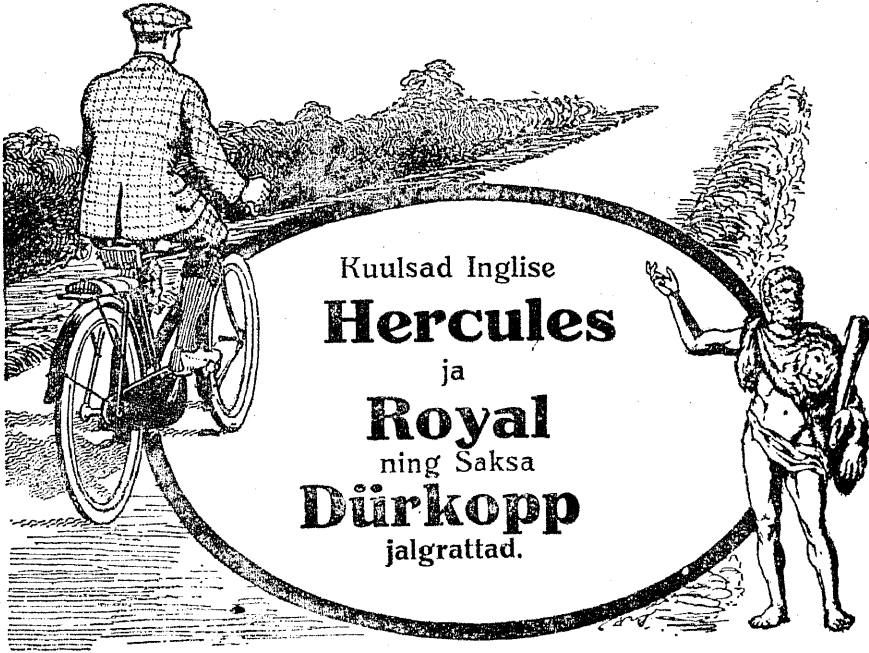
Kirjalikud tellimised täidetakse ruttu ja korralikult.
jalgrataste parandamine.
Metalli pressimine, treimine, mootor- ja

Tallinnas, Nunne t. 8. Telef. 20-16.

„PERFEKT“

Gummitemplite ja graveerimise
tööstus

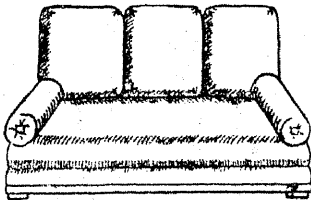
Dürkopp

Hercules

O.-Ü. Systema

Raekojaplats nr. 5 (Voorimehe tän. nurgal).

Tisleri

ja

sadulsepa

tööstus

Vana-Viru nr. 6.

Võetakse tellimisi igasugu tisleri ja sadulsepa tööde peale vastu.

Töö eest kindel vastutus.

Austusega

A. Jakobson & A. Pitk.

Käesolevaga teatan, et firma

„Très Chic“

10. juunist

1927 a. saab üleviidud

Viru tän. № 1
(Demini majja).

Parim valik moelehti, en gros ja en detail.

Hinnad võistlemata odavad.

Vene-laenuraamatukogu.

Uudis!

Uuem vene kirjandus, üksik raamat 85 mk.

Raamatud ilmuvad neli korda kuus.